

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 24 Ιουνίου 2022 με την εξής σύνθεση: Μαργαρίτα Κανάβα, Πρόεδρος, Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή – Εισηγήτρια και Γεώργιος Κουκούτσης, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 27-09-2021 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1825/28-9-2021 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα «...», που εδρεύει στ... ..., ..., εφεξής «ο προσφεύγων», όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του «ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ...» και κατά της με αριθ. πρωτ.: 248887/16-9-2021 απόφασης της αναθέτουσας αρχής με την οποία έγιναν δεκτά τα από 20-07-2021 και 30-08-2021 πρακτικά της Επιτροπής του διαγωνισμού, κατά το σκέλος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων ... και ..., εφεξής «η προσβαλλομένη».

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «... και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στ... ..., οδός ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, εφεξής «ο παρεμβαίνων».

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλομένη κατά το ως άνω σκέλος.

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων αιτείται την απόρριψη της ασκηθείσας προσφυγής κατά το σκέλος αυτής με το οποίο ο προσφεύγων στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς του και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης.

Σε συμμόρφωση με την υπ'αριθμ. 1130/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία η υπόθεση αναπέμπεται στην ΑΕΠΠ προς νέα αιτιολογημένη κρίση αυτής, κατόπιν της σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής καταβλήθηκε παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 2.280,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την πληρωμή στην Τράπεζα), που υπολογίζεται βάσει της εκτιμώμενης αξίας χωρίς ΦΠΑ της σύμβασης ποσού 456.000 ευρώ.

2. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με την υπ' αρ. ... διακήρυξη προκήρυξε Ανοιχτό Ηλεκτρονικό Διαγωνισμό, σε ευρώ, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, για την ανάδειξη αναδόχου παροχής υπηρεσιών καθαρισμού κτηρίων στα οποία στεγάζονται Υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, από την υπογραφή της, με δικαίωμα προαίρεσης της σύμβασης για ένα (1) έτος για τα Τμήματα Α' και Β'. Συγκεκριμένα: ΤΜΗΜΑ Α' 1. ..., ... (10 άτομα) 2. ..., ... (3 άτομα) 3. ..., ... (3 άτομα) 4. ..., ... (4 άτομα) 5. ..., ... (2 άτομα) ΤΜΗΜΑ Β' 1. ..., ... (2 άτομα) 2. ..., ... (1 άτομο) 3. ..., στον ... (2 άτομα) 4. ..., ... (8 άτομα) 5. ..., .. (2 άτομα) 6. ..., ..., (1 άτομο)

3. Επειδή, το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων στις 31-05-2021 καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό .... Περίληψη της παρούσας διακήρυξης απεστάλη για δημοσίευση στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων της Ε.Ε. στις 27-05-2021.

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 27.09.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλομένη κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 17.09.2021 μέσω της ανάρτησής της στη λειτουργικότητα επικοινωνία του ΕΣΗΔΗΣ. Ασκήθηκε δε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα αυθημερόν με μήνυμα

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή, στην υπό κρίση διαγωνιστική διαδικασία συμμετείχαν οι κάτωθι έντεκα (11) οικονομικοί φορείς, ως ακολούθως: α) ... β) ... γ) .... (ήδη «ο παρεμβαίνων»), δ) ... ε) ... στ) ... η) ... (ήδη «ο προσφεύγων»), θ) ....., ι) ..., ια) .... Η αρμόδια Επιτροπή του διαγωνισμού με το από 20-07-2021 πρακτικό της αποδέχτηκε τις προσφορές όλων των οικονομικών φορέων, διότι πληρούσαν τους όρους της διακήρυξης και με το από 30-08-2021 πρακτικό της ίδιας Επιτροπής, αποκλείστηκαν οι προσφορές των οικονομικών φορέων που δεν περιείχαν συνυπολογισμό της παρακράτησης φόρου εισοδήματος αξίας 8%, ήτοι τις προσφορές των οικονομικών φορέων: 1. ...., 2. .... 3. .... 4. ... 5. ... 6. ... Κατόπιν των ανωτέρω η Επιτροπή συνέταξε τον κάτωθι πίνακα με τις αποδεκτές τιμές προσφορών σύμφωνα με τον οποίο η προσφορά του οικονομικού φορέα ..., ήδη παρεμβαίνοντος, αναδεικνύεται ως η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη:

α/α Οικονομικοί φορείς Τιμές σε € χωρίς Φ.Π.Α. Τιμές σε € με Φ.Π.Α.

1.	661.140,00	819.813,60
2. ...		
	667.402,20	827.578,73
3. ...		
	670.320,00	831.196,80
4.	677.305,50	839.858,82
5.	683.820	847.936,80

Ακολούθως, η αναθέτουσα αρχή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ενέκρινε ανεξαιρέτως όλα τα ως άνω πρακτικά και επικύρωσε τον ορισμό του προταθέντος προσωρινού αναδόχου, η οποία γνωστοποιήθηκε προς όλους τους συμμετέχοντες στις 17/09/2021. Συνεπώς ο προσφεύγων, καταρχήν, με έννομο συμφέρον στρέφεται κατά των προσφορών των δύο συμμετεχόντων που προηγούνται του ίδιου σε σειρά μειοδοσίας, επικαλούμενος ζημία του ερειδόμενη στην παράνομη αποδοχή της προσφοράς τους και όφελος από την ανάδειξη του ίδιου ως μειοδότη.

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή την 28.09.2021 προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού προς όλους τους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή με την υπ' αριθμ. 1177/2022 Πράξη της Προέδρου του 4ου Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης, σε συμμόρφωση με την με αριθμ. 1130/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία αναπέμπεται η υπόθεση στην ΑΕΠΠ προς νέα αιτιολογημένη κρίση.

9. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή στις 12-10-2021 απέστειλε στην ΑΕΠΠ τις απόψεις της επί της ασκηθείσας προσφυγής, τις οποίες αυθημερόν κοινοποίησε στον προσφεύγοντα μέσω της ανάρτησής τους στη λειτουργικότητα «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ.

10. Επειδή, ο παρεμβαίνων στις 7-10-2021 νομίμως κι εμπροθέσμως άσκησε την παρέμβασή του, ήτοι εντός δεκαημέρου από την κοινοποίηση σε αυτόν της ασκηθείσας προσφυγής και με έννομο συμφέρον καθώς τα έννομα συμφέροντά του θίγονται σε περίπτωση ευδοκίμησης της προσφυγής.

11. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 4ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ.

12. Επειδή, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος :

«η εταιρεία «...» δεν παρείχε, στο Ε.Ε.Ε.Σ. της προσφοράς της, στοιχεία των πιστοποιητικών που αφορούσε το κάθε πεδίο (αριθμό πρωτοκόλλου, ημερομηνία έκδοσης, εκδούσα αρχή κλπ) που όφειλε να έχει ήδη εις χείρας της κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της, τα οποία μάλιστα διατίθενται ηλεκτρονικά από τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις. ΩΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Στα ερωτήματα που έπονται των ανωτέρω, για την καταβολή φόρων και για την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, δηλαδή «Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:» απάντησε και σε αυτά «ΟΧΙ», δηλαδή απάντησε ΕΣΦΑΛΜΕΝΑ, καθώς διατίθεται ηλεκτρονικά η σχετική τεκμηρίωση, στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις του ΕΦΚΑ <https://apps.ika.gr/eCheckInsurance/> και της ΑΑΔΕ <https://www.aade.gr/epiheiriseis/forologikes-ypiresies/forologiki-enimerotita> αντίστοιχα. Δηλαδή στην απαίτηση δήλωσης επακριβή στοιχείων αναφοράς

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

των πιστοποιητικών ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας που όφειλε να έχει εις χείρας της κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της, ΑΠΕΚΡΥΨΕ πληροφορίες σχετικά με τα πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας και ΔΕΝ δήλωσε τα ακριβή στοιχεία των πιστοποιητικών ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας. Όλα τα πεδία του ΕΕΕΣ της εταιρείας «...» έχουν τις ίδιες ελλείψεις με το παραπάνω παράδειγμα. Κρίσιμο αποτελεί το γεγονός ότι, στο αντίστοιχο στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή, κατά δέσμια αρμοδιότητα, κρίνει τις προσφορές επί ίσοις όροις και με προσήλωση στην λεκτική αποτύπωση των όρων της κανονιστικής πράξης (Διακήρυξης) στα πλαίσια της αρχής της τυπικότητας, απορρίπτοντας, ομοίως, κατά δέσμια αρμοδιότητα προσφορά που παραβιάζει απαράβατους όρους της διακήρυξης[...] δεν έχει προσκομίσει ούτε βεβαίωση καταχώρησης στο ΓΧΚ, ούτε άδεια κυκλοφορίας από τον ΕΟΦ, με αποτέλεσμα το απολυμαντικό που προτείνει ... (το οποίο είναι υποχρεωτικό από τη διακήρυξη για τις ανάλογες εργασίες) να μην μπορεί να είναι αποδεκτό, καθώς είναι το μοναδικό απολυμαντικό που προτείνει και το οποίο δεν συνοδεύεται από την αντίστοιχες εγκρίσεις[...].Προς αποφυγή επαναλήψεων, ως 1ο λόγο προσφυγής κατά της «...», προβάλλουμε MUTATIS MUTANDIS όλα όσα αναφέρουμε στον αντίστοιχο λόγο προσφυγής κατά της εταιρείας «...». Συμπερασματικά, η αρνητική απάντηση και της εταιρείας «...» στα ερωτήματα «Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:» ως προς όλους τους λόγους αποκλεισμού και η μη δήλωση των επακριβών στοιχείων των αντίστοιχων πιστοποιητικών (π.χ. ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας, ποινικά μητρώα, ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, πιστοποιητικό ΕΒΕΑ, Πιστοποιητικά ΓΕΜΗ, κλπ) καθιστούν το υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Σ. της μη σύμφωνο με τους όρους της διακήρυξης και συνιστούν παράλειψη δήλωσης, επί ποινή απόρριψης, στοιχείων της προσφοράς της που καθιστά την τελευταία απορριπτέα, αφού, η πιο πάνω παράλειψη στο υποβληθέν από την εταιρεία αυτή Ε.Ε.Ε.Σ. (ΣΧΕΤ. 2) δεν απορούσε να αναπληρωθεί με άλλον τρόπο, πλην της αντικατάστασής του Ε.Ε.Ε.Σ. με νέο προς άρση της παράλειψης, όσον αφορά τα επίμαχα πεδία, ώστε να περιέχει τις παραληφθείσες δηλώσεις ή με την υποβολή επιπλέον εγγράφου, ενώ, κατά τα ρητώς προβλεπόμενα στο

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

άρθρο 102 παρ. 3 του Ν. 4412/2016. η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που δεν έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης (πρβλ. ΣΤΕ Ε.Α. 45/2020)[...] από τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς της εταιρείας «...» προκύπτει ότι δεν έχει υποβάλλει κανένα έγγραφο – πιστοποιητικό καταλληλότητας τόσο για τα υλικά, όσο και για τα μηχανήματα – εξοπλισμό που προτείνει. Επομένως, έχει απαντήσει λανθασμένα και ανακριβώς στο απαιτούμενο από τη Διακήρυξη Πίνακα Συμμόρφωσης [...] Καθώς σε κανένα σημείο της προσφοράς της δεν έχει προσκομίσει πιστοποιητικά ISO από τις εταιρείες κατασκευής των μηχανημάτων – εξοπλισμού (...,..., ...,) και πιστοποιητικά ISO από τις εταιρείες παραγωγής υλικών (...) που δηλώνει στην τεχνική της προσφορά, **ΜΕ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΝΑ ΜΗΝ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ Η ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΕΙΞΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΕΓΓΡΑΦΑ – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΟΠΩΣ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ[...]** Από τα στοιχεία όμως που προσκομίζει, προκύπτει ότι έχει απαντήσει **ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΘΩΣ** καταφατικά, καθώς δεν έχει προσκομίσει άδεια κυκλοφορίας από τον ΕΟΦ σε ισχύ, ούτε έστω αριθμό πρωτοκόλλου ανανέωσης αυτής, με αποτέλεσμα το απολυμαντικό ...που προτείνει (το οποίο είναι υποχρεωτικό από τη διακήρυξη για τις ανάλογες εργασίες) να μην είναι αποδεκτό, καθώς δεν συνοδεύεται από την αντίστοιχη άδεια ΕΟΦ[...]εταιρεία «...» στον Πίνακα αυτόν, αναφέρει την επωνυμία της, το τηλέφωνο και την διεύθυνση, χωρίς όμως να έχει βάλει και την σφραγίδα της εταιρείας, όπως απαιτείται και ούτε έχει έστω συμπληρώσει με άλλον τρόπο τα απαραίτητα πλήρη στοιχεία της εταιρείας, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ.10 του ΚΒΣ (ΠΔ 186/1992) που αναφέρεται : «10. Ως πλήρη στοιχεία των συμβαλλομένων νοούνται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία, το επάγγελμα, η διεύθυνση, ο Α.Φ.Μ. και η αρμόδια Δ.Ο.Υ. Για το Δημόσιο και τα εξομοιούμενα με αυτό πρόσωπα, καθώς και για τους διεθνείς οργανισμούς και τις ξένες αποστολές, αναγράφεται τουλάχιστον η επωνυμία και η διεύθυνση, καθώς και ο Α.Φ.Μ.» Επομένως, με την παράλειψη θέσης της σφραγίδας ή αναγραφής των πλήρη στοιχείων της συμμετέχουσας εταιρείας στο σημείο που ο Πίνακας απαιτεί να τεθεί η σφραγίδα αυτής, βάσει της αρχής της τυπικότητας, υπάρχει πλημμελής συμπλήρωση του πίνακα αυτού, ως εκ τούτου και για αυτόν τον

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

λόγο, η προσφορά της προσωρινής αναδόχου τυγχάνει απορριπτήα[...]Η εταιρεία «...» στην οικονομική της προσφορά, παρόλο που έχει σωστά συμπεριλάβει τους πίνακες Α και Β για τα Τμήματα Α και Β, όπως απαιτούνταν από την διακήρυξη, ΟΜΩΣ, κατά παράβαση ΤΗΣ ΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΑΦΟΥΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ για εξειδίκευση των στοιχείων (α-στ) του άρθρου σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς, ΔΕΝ έχει εξειδικεύσει τα εν λόγω στοιχεία για κανένα από τα Τμήματα Α και Β. Επομένως, ελλείψει των παραπάνω στοιχείων που απαιτούνταν επι ποινή αποκλεισμού από την διακήρυξη, η προσφορά της εταιρείας «...» δεν είναι πλήρης και πρέπει να απορριφθεί. Ως προς το διοικητικό κόστος, η εταιρεία «...», στην οικονομική της προσφορά, δηλώνει ως μηνιαίο διοικητικό κόστος για το σύνολο του έργου το ποσό των 11,00€. Με δεδομένο ότι, για τον υπολογισμό του διοικητικού κόστους λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο: Α) Το κόστος έκδοσης και διατήρησης Εγγυητικής Επιστολής Συμμετοχής ποσού 9.120,00€ από την ... Τράπεζας με αριθμό ... Β) Το κόστος έκδοσης και διατήρησης Εγγυητικής Επιστολής Καλής Εκτέλεσης Β) Το κόστος Ιατρού εργασίας Γ) Το κόστος Τεχνικού ασφαλείας τυγχάνει πρόδηλο το γεγονός ότι, το δηλούμενο ποσό διοικητικού κόστους, που έχει περιλάβει η προσωρινή ανάδοχος στην οικονομική της προσφορά, είναι τόσο μικρό που είναι αδύνατο να καλύψει τα παρακάτω ποσά που περιλαμβάνονται κατ'ελάχιστο στο διοικητικό κόστος καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο και την εκτέλεση του έργου ζημιογόνο[...].».

13.Επειδή, σύμφωνα με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής: «[...]Σχετικά με τα προβαλλόμενα επιχειρήματα της εταιρείας με την επωνυμία «...», η άποψη της Υπηρεσίας μας είναι ότι οι τεχνικές και οι οικονομικές προσφορές των συμμετεχουσών εταιρειών στο διαγωνισμό είναι σύμφωνα με τους όρους και τις απαιτήσεις όπως έχουν τεθεί από την υπ' αριθμ. ... Διακήρυξη, σύμφωνα και με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού[...].».

14.Επειδή, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του παρεμβαίνοντα: «[.]

Από τη διακήρυξη του διαγωνισμού δεν προκύπτει η υποχρέωση αναγραφής των στοιχείων των αποδεικτικών μέσων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, ώστε να τα αναζητήσει η αναθέτουσα αρχή. Αντ' αυτού προκύπτει η υποχρέωση προσκόμισης των δικαιολογητικών από το μειοδότη.

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

Όσον αφορά τη φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, παρακάτω στα αντίστοιχα σημεία του ΕΕΕΣ αναφέρονται αναλυτικά τα στοιχεία τους[...].Ως προς την άδεια κυκλοφορίας της χλωρίνης ...: Όταν καταθέσαμε την προσφορά μας, στις 2-7-2021, ακόμη δεν είχε εκδοθεί η παράταση της άδειας. Είχαμε, όμως, από 20/12/2020, δηλαδή πριν λήξει το πιστοποιητικό, τη διαβεβαίωση της εταιρείας ... ότι οι άδειες απολυμαντικού από τον Ε.Ο.Φ. είναι σε ισχύ, εφόσον έχουν κατατεθεί έγκαιρα οι αιτήσεις ανανέωσής τους. Ήδη, με την υπ' αριθμ. πρωτ. ... απόφαση του Ε.Ο.Φ., παρατάθηκε η άδεια του συγκεκριμένου απολυμαντικού προϊόντος έως 31/12/2025. Πρόκειται για ένα πασίγνωστο προϊόν το οποίο κυκλοφορεί ευρέως στην Ελλάδα και αν δεν ήταν η άδειά του σε ισχύ δεν θα κυκλοφορούσε[...].Σε όλα τα έγγραφα της προσφοράς μας έχουμε συμπληρώσει, στο σημείο της υπογραφής από τη νόμιμη εκπρόσωπο, την επωνυμία, το επάγγελμα, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο της επιχείρησης. Αν η Επιτροπή έκρινε ότι λείπει ένα στοιχείο της σφραγίδας, το οποίο θεωρείται ήσσονος σημασίας, θα μπορούσε να ζητήσει τη συμπλήρωσή του, σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016[...].Στην οικονομική μας προσφορά καταθέσαμε για κάθε κτήριο δύο πίνακες, σύμφωνα με τα σχετικά υποδείγματα της διακήρυξης. Ο ένας πίνακας με τίτλο «Πίνακας Οικονομικής Προσφοράς» περιείχε την τιμή ανά μήνα, 24 μήνες, κ.λπ. και ο δεύτερος πίνακας περιείχε τα στοιχεία του άρθρου 68 που απαιτούνται από τη διακήρυξη. Είναι σαφές ότι τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από τους πίνακες που καταθέσαμε με σαφήνεια και ευδιάκριτα και περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό από την οικονομική προσφορά πίνακα[...].Από τα παραπάνω προκύπτει ότι θα έπρεπε η Επιτροπή να ζητήσει στοιχεία (πληρέστερη ανάλυση ή υπολογισμό του διοικητικού κόστους) και αν δεν τα έκρινε ικανοποιητικά να την απορρίψει. Εντελώς επικουρικά, αναφέρουμε ότι η έδρα της εταιρείας μας βρίσκεται σε χώρο που ανήκει στη νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρείας μας και το ενοίκιο που καταβάλλουμε είναι το χαμηλότερο τεκμαρτό που ορίζει ο νόμος. Επίσης, η ίδια είναι τεχνικός ασφαλείας και δεν απαιτείται η ύπαρξη γιατρού ασφαλείας, γιατί δεν έχουμε προσωπικό άνω των 50 ατόμων. Η γραμματειακή υποστήριξη γίνεται από τους εταίρους της εταιρείας. Πέραν αυτού, μπορούμε να εκδώσουμε εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε να μην επιβαρυνθούμε με έξοδα [...]».

15. Επειδή, σύμφωνα με τη διακήρυξη:

[...]Σύμφωνα με το άρθρο 2.1.1. «Έγγραφα της σύμβασης»:

«Τα έγγραφα της παρούσας διαδικασίας σύναψης, κατά την έννοια της περ. 14 της παρ.1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α΄147) είναι τα ακόλουθα: η με αρ. ... Προκήρυξη της Σύμβασης, όπως αυτή έχει δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής).

η παρούσα Διακήρυξη με τα Παραρτήματα I, II, III, IV και V που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής:

• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I : ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ-ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ-ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ- ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II : ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III : ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV : ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V : ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΣΥΜΒΑΣΗΣ»

[...]2.2.3.2. Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης[...]

[...]2.2.6.1 «Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών»:

Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς:

α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν το σχετικό κριτήριο επιλογής της παραγράφου 2.2.4, της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους, ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν.1599/1986.

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) υπογράφεται ψηφιακά από κάθε υπόχρεο στην υποβολή του σύμφωνα με το άρθρο 2.4.3 Περιεχόμενα φακέλου Δικαιολογητικά συμμετοχής –Τεχνική προσφορά: Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.eprocurement.gov.gr/webcenter/files/anakinoseis/ees_odigies.pdf αναρτώνται οδηγίες για την ηλεκτρονική συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και συμβουλές σχετικά με τη χρήση της υπηρεσίας ΕΕΕΣ».

[...] «2.2.6.2 Αποδεικτικά μέσα»:

Α. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 και 2.2.5, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παρούσας και κατά τη σύναψη της σύμβασης στις περιπτώσεις του άρθρου 105 παρ. 3 περ. γ του ν. 4412/2016[...]B1[...]β) για την παράγραφο 2.2.3.2 πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας. Ειδικότερα, ενήμερο πιστοποιητικό που εκδίδεται από αρμόδια κατά περίπτωση αρχή, από το οποίο να προκύπτει ότι ο προμηθευτής είναι ενήμερος ως προς τις υποχρεώσεις του που αφορούν στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (κυρίας και επικουρικής) και ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις του. Διευκρινίζεται ότι το πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας θα αφορά όλους τους απασχολούμενους με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στην επιχείρηση του συμμετέχοντος και όχι μόνο τους ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α. Ο προσωρινός ανάδοχος πρέπει να προσκομίσει επιπλέον ψηφιακά υπογεγραμμένη υπεύθυνη δήλωσή του αναφορικά με τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης (στην περίπτωση που ο προσωρινός ανάδοχος έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα αφορά Οργανισμούς κύριας και επικουρικής ασφάλισης) στους οποίους οφείλει να καταβάλει εισφορές

[...] «2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά»

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:

Εντός του ηλεκτρονικού αρχείου της προσφοράς τοποθετούνται υποχρεωτικά τα αναφερόμενα κατωτέρω δικαιολογητικά συμμετοχής.

Ειδικότερα, οι προσφέροντες υποβάλλουν:

- Τα φυσικά πρόσωπα, ημεδαπά ή αλλοδαπά

1) Την εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 72 του ν.4412/2016 και τις παραγράφους 2.1.5 και 2.2.2 της παρούσας διακήρυξης.

Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το Παράρτημα Ι "ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ – ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ " της Διακήρυξης. Η συμμετοχή στο διαγωνισμό συνεπάγεται την αποδοχή των τεχνικών προδιαγραφών. Οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν το τμήμα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνουν.

2) Παραστατικό εκπροσώπησης, εφόσον συμμετέχουν στο διαγωνισμό με αντιπρόσωπό τους.

3) Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 του ν.4412/2016 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 75 του ν.4412/2016[...]

4) Αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης του προσφέροντος, ήτοι την έναρξη επιτηδεύματος από την αντίστοιχη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία και τις τυχόν μεταβολές[...]

Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ – ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ της Διακήρυξης, περιγράφοντας

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. Οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν το τμήμα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους[...].».

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Οδηγίες συμπλήρωσης των πινάκων

Ο Υποψήφιος Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμπληρώσει τους παρακάτω πίνακες συμμόρφωσης, έχοντας την απόλυτη ευθύνη της ακρίβειας των στοιχείων που δηλώνει. Ακολουθεί η περιγραφή των στηλών των πινάκων συμμόρφωσης.

α) Στήλη Α/Α.

Στη στήλη αυτή αναγράφεται ο αύξων αριθμός της συγκεκριμένης προδιαγραφής

β) Στήλη ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ

Στη στήλη αυτή περιγράφονται αναλυτικά οι αντίστοιχοι τεχνικοί όροι, υποχρεώσεις ή επεξηγήσεις, για τα οποία θα πρέπει να δοθούν αντίστοιχες απαντήσεις.

γ) Στήλη ΑΠΑΙΤΗΣΗ

Στη στήλη «ΑΠΑΙΤΗΣΗ» έχει συμπληρωθεί η λέξη «ΝΑΙ», που σημαίνει ότι η αντίστοιχη προδιαγραφή είναι υποχρεωτική για τον Ανάδοχο ή ένας αριθμός που σημαίνει υποχρεωτικό αριθμητικό μέγεθος της προδιαγραφής (μέγιστο ή ελάχιστο). Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θεωρούνται ως απαράβατοι όροι σύμφωνα με την παρούσα διακήρυξη, με τους οποίους ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφωθεί.

Προσφορές που δεν καλύπτουν πλήρως απαράβατους όρους απορρίπτονται ως μη αποδεκτές.

δ) Στήλη ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στη στήλη «ΑΠΑΝΤΗΣΗ» σημειώνεται η απάντηση του Αναδόχου που έχει τη μορφή ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΥΠΕΡ εάν η αντίστοιχη προδιαγραφή πληρούται ή όχι ή υπερκαλύπτεται από την προσφορά, ή ένα αριθμητικό μέγεθος που

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

δηλώνει την ποσότητα του αντίστοιχου χαρακτηριστικού στην προσφορά. Η συμπλήρωση της στήλης χωρίς σχετική παραπομπή στη στήλη «ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ» δεν αποτελεί απόδειξη εκπλήρωσης της προδιαγραφής, ενώ σε αυτή την περίπτωση η Επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού δεν έχει την υποχρέωση ελέγχου και επιβεβαίωσης των ισχυρισμών του Υποψήφιου Αναδόχου.»

16. Επειδή, επί των λόγων της προσφυγής που αφορούν την ..., σημειώνονται τα ακόλουθα: Από τη συνδυασμένη ερμηνεία κι εφαρμογή των άρθρων 2.2.3.2, 2.2.6.1, 2.2.6.2 Β1, 2.4.3 της διακήρυξης προκύπτει ότι στο παρόν στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς, όσον αφορά τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2, αρκούσε να απαντήσουν θετικά στο ερώτημα του ΕΕΕΣ αν «Ο οικονομικός φορέας έχει εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα και στη χώρα στην οποία είναι τυχόν εγκατεστημένος ;» και στο ερώτημα αν «Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;».

17. Επειδή, όσον αφορά το πεδίο του ΕΕΕΣ «εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά αναφέρετε», που υπάρχει σε ορισμένα πεδία του ΕΕΕΣ, σύμφωνα με την ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 23 ΕΑΑΔΗΣΥ (Απόφαση 3/24-01-2018 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων) ορίζεται ότι: «Η ερώτηση υπό στοιχείο (β) συμπληρώνεται μόνο αν το πιστοποιητικό διατίθεται ηλεκτρονικά σε εθνική βάση δεδομένων και η αναθέτουσα αρχή δύναται να το αντλήσει από την εν λόγω βάση δεδομένων.... Ως εθνικές βάσεις δεδομένων νοούνται, σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 6 & 7 του ν. 4412/2016, ηλεκτρονικές βάσεις, οι οποίες λειτουργούν και τηρούνται σε εθνικό επίπεδο από οποιοδήποτε κράτος μέλος, περιέχουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές τόσο του κράτους – μέλους, στο οποίο τηρούνται, όσο και από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών-μελών

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

υπό τους ίδιους όρους, ήτοι παρέχουν ισότιμη, απευθείας και δωρεάν πρόσβαση. Υπό το πρίσμα αυτό, προς τον σκοπό εφαρμογής του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, επισημαίνεται ότι στην Ελλάδα δεν υφίστανται εθνικές βάσεις δεδομένων, οι οποίες να παρέχουν απευθείας, καθολική και δωρεάν πρόσβαση στις αναθέτουσες αρχές οποιουδήποτε κράτους- μέλους, για την άντληση των σχετικών δικαιολογητικών των οικονομικών φορέων.». Επομένως, στο πεδίο του ΕΕΕΣ «ε) Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν; Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:», κατ'ορθή εκδοχή η σωστή απάντηση είναι ΟΧΙ. Εν προκειμένω, ο ως άνω οικονομικός φορέας απάντησε θετικά στα ερωτήματα του ΕΕΕΣ «Ο οικονομικός φορέας έχει εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα και στη χώρα στην οποία είναι τυχόν εγκατεστημένος ;» και «ε) Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;». Κατά τούτο, εξάντλησε την υποχρέωση που είχε στο παρόν στάδιο του διαγωνισμού όσον αφορά την (προ)απόδειξη ότι δεν συντρέχει ο λόγος αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2. Άλλωστε, αβασίμως, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ο ανωτέρω οικονομικός φορέας όφειλε να απαντήσει ΝΑΙ στο ερώτημα «Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:» και να παραπέμψει στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις (<https://apps.ika.gr/eCheckInsurance/>) και (https://www.aade.gr/epiheiriseis/forologikes-ypiresies/forologiki_enimerotita). Τούτο διότι τα προαναφερόμενα site δεν εμπίπτουν στην έννοια της «εθνικής βάσης δεδομένων» σύμφωνα με τα αναλυτικά αναφερόμενα στην Κατευθυντήρια Οδηγία 23 ΕΑΑΔΗΣΥ. Πιο συγκεκριμένα, οι επικαλούμενοι σύνδεσμοι οδηγούν στην αρχική σελίδα της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ αντίστοιχα,

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

πλην όμως για την είσοδο στις εφαρμογές απαιτείται η εισαγωγή κωδικών από τον εκάστοτε οικονομικό φορέα. Συνεπώς, δεν πρόκειται για «εθνικές βάσεις δεδομένων» που να παρέχουν απευθείας, καθολική και δωρεάν πρόσβαση στις αναθέτουσες αρχές, και άρα δεν υπήρχε υποχρέωση παραπομπής σε αυτούς τους συνδέσμους. Έτι περαιτέρω, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι : *«όλα τα πεδία του ΕΕΕΣ της εταιρείας «...» έχουν τις ίδιες ελλείψεις με το παραπάνω παράδειγμα»*, προβάλλεται αορίστως και δεν είναι επιδεκτικός αξιολόγησης αφού με τον εν λόγω ισχυρισμό του ο προσφεύγων αφενός μεν ουδόλως επεξηγεί/αναλύει ποιες είναι οι πλημμέλειες και, ιδίως που συγκεκριμένα αυτές εντοπίζονται κι αφετέρου, η επί της ουσίας εξέταση του εν λόγω ισχυρισμού προϋποθέτει την υποκατάσταση του εξετάζοντος την παρούσα προσφυγή Κλιμακίου στις υποχρεώσεις του προσφεύγοντος αναφορικά με το ορισμένο της προσφυγής του κι, ακόμη περισσότερο την αυτεπάγγελτη έρευνα στο ΕΕΕΣ του ανωτέρω φορέα προς αναζήτηση τυχόν πλημμελειών. Κατόπιν των ανωτέρω, ο παρών λόγος της προσφυγής πρέπει ν'απορριφθεί.

18. Επειδή, από την συνδυασμένη ερμηνεία κι εφαρμογή των άρθρων 2.4.3, 2.4.6 της διακήρυξης και του ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ-Τεχνικές προδιαγραφές -ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ προκύπτει ότι, οι υποψήφιοι ανάδοχοι οφείλουν, μεταξύ άλλων, επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς τους, να αποδεικνύουν με την τεχνική τους προσφορά ότι : *«τα απολυμαντικά προϊόντα να είναι εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων και να φέρουν αριθμό άδειας κυκλοφορίας τους. Για τα απορρυπαντικά με απολυμαντική δράση απαιτείται η προσκόμιση βεβαίωσης για την καταχώρηση τους στο Μητρώο Απορρυπαντικών και Καθαριστικών Προϊόντων του Γενικού Χημείου του Κράτους και άδεια κυκλοφορίας από τον Ε.Ο.Φ. για την απολυμαντική τους δράση»*.

19. Επειδή, εν προκειμένω ο ανωτέρω οικονομικός φορέας απάντησε θετικά στον υποβληθέντα ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ αναφορικά με την πλήρωση της οικείας τεχνικής προδιαγραφής και προς τεκμηρίωση παρέπεμψε στην παρ. 8 της τεχνικής του προσφοράς και στον φάκελο «ΥΛΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ». Περαιτέρω, στην παρ. 8 της τεχνικής του προσφοράς αναφέρει τα ακόλουθα, επαναλαμβάνοντας τον σχετικό όρο της

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

διακήρυξης: «Τα απολυμαντικά προϊόντα θα είναι εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων και θα φέρουν αριθμό άδειας κυκλοφορίας τους. Για τα απορρυπαντικά με απολυμαντική δράση θα προσκομιστεί βεβαίωση για την καταχώρηση τους στο Μητρώο Απορρυπαντικών και Καθαριστικών Προϊόντων του Γενικού Χημείου του Κράτους και άδεια κυκλοφορίας από τον Ε.Ο.Φ. για την απολυμαντική τους δράση [...]Ο παραπάνω εξοπλισμός και τα υλικά καθαρισμού παρουσιάζονται στο έγγραφο ΥΛΙΚΑ – ΜΕΣΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ και συνοδεύονται από τεχνικά φυλλάδια, υλικό τεκμηρίωσης καθώς και εγκρίσεις των υλικών.». Ακόμη, στον φάκελο «ΥΛΙΚΑ-ΜΕΣΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ» αναφέρεται ως προσφερόμενο απολυμαντικό το ακόλουθο προϊόν : «...», πλην, όμως, ουδόλως εμπεριέχονται στο σχετικό φάκελο και ιδίως στις σελίδες 291-302, όπου περιέχονται οι πληροφορίες σχετικά με το προσφερόμενο προϊόν, τα απαιτούμενα από τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης έγγραφα προς τεκμηρίωση της πλήρωσης αυτών. Πλην, όμως, κι αφού ληφθεί υπόψη ότι κατά το Νόμο 4254/2014 (ΦΕΚ 85B 07/04/2014) – Υποπαράγραφος ΣΤ.5 - Σημείο 7 έχει καταργηθεί πλέον η απαίτηση για καταχώρηση των απορρυπαντικών και προϊόντων καθαρισμού, στο Γενικό Χημείο του Κράτους, ενώ, με την ΚΥΑ 129/2016 (ΦΕΚ 1138/Β/31.3.2017) «Απορρυπαντικά και ειδική άδεια λειτουργίας μονάδας παραγωγής ή/και συσκευασίας απορρυπαντικών και προϊόντων καθαρισμού» έχουν καταργηθεί οι ΚΥΑ 1233/91 και 172/92, που απαιτούσαν την καταχώρηση των Καθαριστικών – Απορρυπαντικών προϊόντων στο Μητρώο Καθαριστικών Απορρυπαντικών της Διεύθυνσης Πρώτων Υλών & Βιομηχανικών Προϊόντων, του Γενικού Χημείου του Κράτους, ο οικονομικός φορέας όφειλε, προς πλήρωση της τεχνικής προδιαγραφής, να έχει οπωσδήποτε προσκομίσει άδεια κυκλοφορίας από τον ΕΟΦ για την απολυμαντική του δράση. Συνεπώς, βάσιμος τυγχάνει ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος και ο λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

20. Επειδή, κατόπιν της ανωτέρω πλημμέλειας της προσφοράς του οικονομικού φορέα ..., που αποτελεί αυτοτελή λόγο απόρριψης της προσφοράς του, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων της προσφυγής κατ'αυτής.

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

21. Επειδή, αναφορικά με τους λόγους της προσφυγής κατά του παρεμβαίνοντος, σημειώνονται τα ακόλουθα: Καταρχήν, επί του όμοιου λόγου που προβλήθηκε αναφορικά με την προσφορά του οικονομικού φορέα ..., ισχύει ό,τι και ανωτέρω εκτέθηκε υπό σκέψεις 16,17. Εν προκειμένω, ο παρεμβαίνων οικονομικός φορέας απάντησε θετικά στα ερωτήματα του ΕΕΕΣ «Ο οικονομικός φορέας έχει εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα και στη χώρα στην οποία είναι τυχόν εγκατεστημένος ;» και «ε) Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;». Κατά τούτο, εξάντλησε την υποχρέωση που είχε στο παρόν στάδιο του διαγωνισμού όσον αφορά την (προ)απόδειξη ότι δεν συντρέχει ο λόγος αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2. Άλλωστε, αβασίμως, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ο ανωτέρω οικονομικός φορέας όφειλε να απαντήσει ΝΑΙ στο ερώτημα «Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:» και να παραπέμψει στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις (<https://apps.ika.gr/eCheckInsurance/>) και (https://www.aade.gr/epiheiriseis/forologikes-ypiresies/forologiki_enimerotita). Τούτο διότι τα προαναφερόμενα site δεν εμπίπτουν στην έννοια της «εθνικής βάσης δεδομένων» σύμφωνα με τα αναλυτικά αναφερόμενα στην Κατευθυντήρια Οδηγία 23 ΕΑΑΔΗΣΥ. Πιο συγκεκριμένα, οι επικαλούμενοι σύνδεσμοι οδηγούν στην αρχική σελίδα της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ αντίστοιχα, πλην όμως για την είσοδο στις εφαρμογές απαιτείται η εισαγωγή κωδικών από τον εκάστοτε οικονομικό φορέα. Συνεπώς, δεν πρόκειται για «εθνικές βάσεις δεδομένων» που να παρέχουν απευθείας, καθολική και δωρεάν πρόσβαση στις αναθέτουσες αρχές, και άρα δεν υπήρχε υποχρέωση παραπομπής σε αυτούς τους συνδέσμους. Έτι περαιτέρω, αορίστως προβάλλεται ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι όμοια πλημμέλεια υφίσταται στις απαντήσεις του παρεμβαίνοντος και σε άλλα σημεία του ΕΕΕΣ του, αφού με τον εν λόγω ισχυρισμό του ο προσφεύγων ουδόλως επεξηγεί/αναλύει ποιες είναι οι πλημμέλειες και που συγκεκριμένα

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

εντοπίζονται στο ΕΕΕΣ του παρεμβαίνοντος κι, επιπλέον, η επί της ουσίας εξέταση του εν λόγω ισχυρισμού προϋποθέτει την υποκατάσταση του εξετάζοντος την παρούσα προσφυγή Κλιμακίου στις υποχρεώσεις του προσφεύγοντος αναφορικά με το ορισμένο της προσφυγής καθώς επίσης και την αυτεπάγγελτη έρευνα στο ΕΕΕΣ του ανωτέρω φορέα προς αναζήτηση τυχόν πλημμελειών. Κατόπιν των ανωτέρω, ο παρών λόγος της προσφυγής πρέπει ν' απορριφθεί.

22. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.3 της διακήρυξης, έκαστος προσφέρων οφείλει επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς του, να προσκομίζει με τα δικαιολογητικά της τεχνικής προσφοράς όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλήρωση των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης, ως έχουν τεθεί με το Παράρτημα Ι.

23. Επειδή, εν προκειμένω, αορίστως, καταρχήν, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ο παρεμβαίνων δεν προσκόμισε πιστοποιητικά ISO για τα υλικά καθαριότητας και τον λοιπό εξοπλισμό καθώς ουδόλως εξειδικεύει κι επεξηγεί σε ποια υλικά καθαριότητας/είδη εξοπλισμού αναφέρεται, παρά μόνο ενδεικτικά και σε ποιο σημείο της διακήρυξης προβλέπεται τέτοια υποχρέωση. Άλλωστε, από την επισκόπηση του Παραρτήματος Ι της διακήρυξης και τις διατάξεις αυτής σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές ουδόλως προκύπτει ότι ο προσφέρων όφειλε, μεταξύ άλλων, να προσκομίσει και τα πιστοποιητικά ISO των υλικών και λοιπών προϊόντων. Σε κάθε δε περίπτωση ο παρεμβαίνων στο αρχείο που κατέθεσε με τίτλο «ΥΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ» έχει συμπεριλάβει πιστοποιητικά από το Γενικό Χημείο του Κράτους, τα δελτία δεδομένων ασφαλείας και τα λοιπά απαιτούμενα έγγραφα σύμφωνα με τη διακήρυξη. Κατόπιν των ανωτέρω ο λόγος της προσφυγής πρέπει ν' απορριφθεί ως αορίστως προβαλλόμενος και σε κάθε περίπτωση ως αβάσιμος.

24. Επειδή, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι ο παρεμβαίνων «στον Πίνακα αυτόν (εννοεί ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ), αναφέρει την επωνυμία, το τηλέφωνο και την διεύθυνση, χωρίς όμως να έχει βάλει και την σφραγίδα της εταιρείας, όπως απαιτείται και ούτε έχει έστω συμπληρώσει με άλλον τρόπο τα απαραίτητα πλήρη στοιχεία της εταιρείας» τυγχάνει απορριπτέος ως αλυσιτελώς προβαλλόμενος, λαμβανομένου υπόψη ότι ο

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

προσφεύγων στηρίζει τις ανωτέρω αιτιάσεις του στο άρθρο 12 παρ.10 του ΚΒΣ (ΠΔ 186/1992) που αναφέρεται :«10. Ως πλήρη στοιχεία των συμβαλλομένων νοούνται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία, το επάγγελμα, η διεύθυνση, ο Α.Φ.Μ. και η αρμόδια Δ.Ο.Υ. Για το Δημόσιο και τα εξομοιούμενα με αυτό πρόσωπα, καθώς και για τους διεθνείς οργανισμούς και τις ξένες αποστολές, αναγράφεται τουλάχιστον η επωνυμία και η διεύθυνση, καθώς και ο Α.Φ.Μ». Τούτο δε διότι σύμφωνα με τη διακήρυξη (σελ. 9): Οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. - Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr), ακολουθώντας την κατωτέρω διαδικασία εγγραφής: 9.1 Οι οικονομικοί φορείς - χρήστες αιτούνται μέσω του συστήματος την εγγραφή τους σε αυτό παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες και αποδεχόμενοι τους όρους χρήσης του, ταυτοποιούμενοι ως εξής:

i) Όσοι από τους ανωτέρω οικονομικούς φορείς διαθέτουν ελληνικό Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) ταυτοποιούνται με χρήση των διαπιστευτηρίων που αυτοί κατέχουν από το σύστημα TAXISNet της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων. Εφόσον γίνει η ταυτοποίηση, η αρμόδια Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης του ΕΣΗΔΗΣ, αποδίδει σε αυτούς τα απαραίτητα διαπιστευτήρια και δικαιώματα πρόσβασης και χρήσης του Συστήματος [...] Εφόσον γίνει η ταυτοποίηση, η αρμόδια Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης του ΕΣΗΔΗΣ, αποδίδει σε αυτούς τα απαραίτητα διαπιστευτήρια και δικαιώματα πρόσβασης και χρήσης του Συστήματος[...]9.2 Εφόσον ο υποψήφιος χρήστης ταυτοποιηθεί, η αρμόδια Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης του ΕΣΗΔΗΣ, αποδίδει σε αυτόν τα απαραίτητα διαπιστευτήρια και δικαιώματα πρόσβασης και χρήσης του συστήματος, και ενημερώνει σχετικά με ηλεκτρονικό μήνυμα τον υποψήφιο». Περαιτέρω, δε από την επισκόπηση του ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ του παρεμβαίνοντα προκύπτει ότι ο τελευταίος φέρει ψηφιακή υπογραφή, η εγκυρότητα της οποίας ουδόλως αμφισβητείται από τον προσφεύγοντα κι, επομένως, όλα τα στοιχεία στα οποία αναφέρεται ο προσφεύγων και, ιδίως, το ΑΦΜ-αφού τα λοιπά στοιχεία, όπως επωνυμία, διεύθυνση, επάγγελμα,

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

έχουν ούτως ή άλλως δηλωθεί στον ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ- έχουν δηλωθεί κι ελεγχθεί αρμοδίως. Άλλωστε, ουδόλως απαιτούνταν από τη διακήρυξη η θέση της σφραγίδας της επιχείρησης στον ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ, πλέον των ανωτέρω, για την ταυτοποίηση του παρεμβαίνοντος κι, επομένως η προσφορά του δεν μπορεί ν'απορριφθεί για λόγους που δεν προβλέπεται από τη διακήρυξη. Συνεπώς, ο λόγος της προσφυγής πρέπει ν'απορριφθεί.

25. Επειδή, ακόμη, όπως προκύπτει από την επισκόπηση της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, ο τελευταίος για κάθε κτήριο κατέθεσε δύο πίνακες, σύμφωνα με τα σχετικά υποδείγματα της διακήρυξης. Ο ένας πίνακας με τίτλο «Πίνακας Οικονομικής Προσφοράς» περιείχε την τιμή ανά μήνα, 24 μήνες, κ.λπ. και ο δεύτερος πίνακας περιείχε τα στοιχεία του άρθρου 68 που απαιτούνται από τη διακήρυξη. Στους ανωτέρω πίνακες αποτυπώνονται όλα τα απαιτούμενα στοιχεία του άρθρου 68 και συγκεκριμένα: α) Αριθμός εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο, β) ημέρες και ώρες εργασίες, γ) Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, γ) ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων, ε) το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά, στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, αν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Συνεπώς, αβάσιμος τυγχάνει ο σχετικός λόγος της προσφυγής.

26. Επειδή, ακόμη, κατά την πάγια νομολογία των δικαστηρίων στην οικονομική προσφορά των διαγωνιζομένων πρέπει να υπολογίζεται, πέραν των λοιπών, και ένα εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των προς ανάθεση υπηρεσιών, καθώς και κόστος αναλωσίμων και εργολαβικού κέρδους. Ενόψει του ότι το ποσοστό αυτό δεν είναι εκ των προτέρων καθορισμένο, ο αναθέτων φορέας οφείλει να εξετάσει αν, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της συγκεκριμένης υπό σύναψη σύμβασης, το αναφερόμενο στην οικονομική προσφορά του διαγωνιζομένου διοικητικό κόστος είναι εύλογο, κατά τρόπο ώστε να καλύπτονται στοιχειωδώς οι λειτουργικές ανάγκες εκτέλεσης της σύμβασης. Επισημαίνεται ότι σε αντίθεση προς το κόστος αμοιβής του προσωπικού, που είναι δυνατόν και πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς με βάση αντικειμενικά δεδομένα, το διοικητικό

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

κόστος, το κόστος αναλωσίμων και το εργολαβικό κέρδος εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή να εκτιμηθούν ως εύλογα, προκειμένου η προσφορά να θεωρηθεί αποδεκτή. Έτσι, η διάταξη του άρθρου 88 παρ. 3 ν. 4412/2016, ιδρύει διακριτική εκτιμητική και αξιολογική ευχέρεια της αναθέτουσας, όπως, συνεκτιμώντας το σύνολο των στοιχείων που βρίσκονται στη διάθεσή της και της προσκομίζει ο προσφέρων, τελικώς κρίνει το δικαιολογημένο της χαμηλής προσφοράς του. Άλλωστε, και το ΔΕΕ επεσήμανε με σαφήνεια ότι εναπόκειται στη αναθέτουσα αρχή πρώτον, να εντοπίσει τις ύποπτες προσφορές, δεύτερον, να παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποδείξουν τη σοβαρότητα των προσφορών τους, ζητώντας τους τις διευκρινίσεις που η αναθέτουσα αρχή κρίνει σκόπιμες, τρίτον, να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια των εξηγήσεων που παρείχαν οι ενδιαφερόμενοι και, τέταρτον, να αποφασίσει σχετικά με το αν θα δεχθεί ή αν θα απορρίψει τις προαναφερθείσες προσφορές, [βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις C- 285/99 και C- 286/99, _Lombardini και Mantovani (2001) Συλλογή I-9233 σκ.55]. Περαιτέρω, όσον αφορά το «εύλογο εργολαβικό όφελος», έχει κριθεί ότι ο Ν. 3863/2010, αν και αναφέρεται σε «εύλογο εργολαβικό όφελος» δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένη μορφή κέρδους (υλικό, φήμη, διαφήμιση κ.λπ.). Επίσης, το εύλογο κέρδος δεν προσδιορίζεται σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αλλά κρίνεται κατά περίπτωση. Η διαμόρφωση του ύψους του εργολαβικού κέρδους (αφού τα προσδιοριστικά τούτου στοιχεία δεν καθορίζονται στο νόμο) ανάγεται στον τρόπο άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας του διαγωνιζομένου και σχετίζεται με το βάρος του επιχειρηματικού του κινδύνου, τη δυναμικότητα της επιχείρησής του, και τις επιχειρηματικές προσδοκίες του κατά τον κρίσιμο, κατά περίπτωση, χρόνο ως προς δε τη διαμόρφωση του ύψους του πρέπει να ερευνάται κατά περίπτωση (βλ. ΔΕφΑθ 86/2019, 312/2015, 795/2012 και ΕΑ ΣτΕ 105/2015, 263/2011,139/2011). Σε κάθε περίπτωση, η ενεργοποίηση του μηχανισμού του άρθρου 88 του ν.4412/2016, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα μιας προσφοράς, εξαρτάται, στο παρόν στάδιο που δεν έχει εισέτι θεσμοθετηθεί για τις υπό κρίση συμβάσεις μηχανισμός εξεύρεσης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητα της

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

προσφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι το ως άνω άρθρο έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Οι δε ως άνω αμφιβολίες δύνανται να εγείρονται είτε κατόπιν ενστάσεων, προσφυγών κλπ από τους λοιπούς συμμετέχοντες, είτε και αυτεπαγγέλτως από την αναθέτουσα αρχή, μετά από μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές «φαίνονται» υπερβολικά χαμηλές. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 2005, TQ3 Travel Solutions Belgium κατά Επιτροπής, T-148/04, σκ. 49-50, της 11ης Μαΐου 2010, PC-Ware Information Technologies κατά Επιτροπής, T-121/08, σκ. 72, της 5ης Νοεμβρίου 2014, Computer Resources International (Luxembourg) κατά Επιτροπής, T-422/11, σκ. 57, της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, European Dynamics Luxembourg και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-698/14, σκ. 59, της 26ης Απριλίου 2018, European Dynamics Luxembourg SA, Ευρωπαϊκή Δυναμική – Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-752/15, σκ. 69). Επομένως, το άρθρο 88 του ν. 4412/2016 υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή σε ένα πρώτο στάδιο να εξετάσει εάν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι υπερβολικά χαμηλές. Αν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, κατά συνέπεια, δεν φαίνονται υπερβολικά χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίσει την διαδικασία σύναψης της σύμβασης (πρβ. προαναφερθείσες απόφ. T-392/15, σκ. 88 και T-752/15, σκ. 71). (ΔΕφ Αθ 380/2020) Επομένως, γίνεται δεκτό (βλ. ΔΕφ Αθ 380/2020) ότι η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η επιλεγείσα προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή είναι περιορισμένη, αφού η αναθέτουσα αρχή οφείλει, ως προελέχθη, να προβεί μόνο σε εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του εάν οι προσφορές είναι υπερβολικά χαμηλές. Επίσης,

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

έχει κριθεί (βλ. ΔΕφ Θεσ/νίκης 66/2021, 118/2020) ότι η αναθέτουσα αρχή έχει υποχρέωση να απαντήσει σε ισχυρισμό διαγωνιζόμενου περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς από συνδιαγωνιζόμενό του ζητώντας διευκρινήσεις από αυτόν, κατ' άρθρο 88 παρ.1 του ν. 4412/2016, «μόνο εάν εκτιμηθεί από αυτή, *prima facie*, ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή» (πρβλ. ΣΤΕ 1425/2005, 205/2001, ΣΤΕ ΕΑ 22/2017, 295/2011, 1260/10, κ.α.) και ότι «ο λόγος, με τον οποίο προβάλλεται ότι η αναθέτουσα αρχή όφειλε να ζητήσει γραπτές διευκρινίσεις από την ως άνω προσωρινή ανάδοχο για το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς της προβάλλεται αλυσιτελώς, διότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή διατηρούσε αμφιβολίες σχετικά με το εν λόγω ζήτημα, ώστε, εξ αυτού του λόγου, να υποχρεούται να την καλέσει προς παροχή εξηγήσεων, αναφορικά με το προτεινόμενο από αυτή κόστος της προσφοράς της.» (ΔΕφ Αθ 129/2019). Επομένως, η αναθέτουσα αρχή ουδόλως υποχρεούται να ζητά διευκρινίσεις από τους οικονομικούς φορείς για εκείνα τα κονδύλια της οικονομικής προσφοράς τα οποία δεν κρίνει ασυνήθως χαμηλά. Με βάση τα παραπάνω, όταν η αναθέτουσα αρχή επιλέγει την πρώτη κατά σειρά μειοδοσίας προσφοράς, δεν υποχρεούται να αναφέρει ρητώς τους λόγους για τους οποίους η εν λόγω προσφορά δεν φαίνεται, κατά την άποψη της, υπερβολικά χαμηλή. Συγκεκριμένα εφόσον η εν λόγω προσφορά επιλεγεί από την αναθέτουσα αρχή συνάγεται εμμέσως πλην σαφώς ότι αυτή εκτίμησε ότι δεν υπήρχαν ενδείξεις ότι η εν λόγω προσφορά είναι υπερβολικά χαμηλή (πρβλ. προαναφερθείσες απόφ. Τ- 392/15, σκ. 93, Τ-752/15 σκ. 75). Συνακόλουθα, στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή δεν προβεί σε εκτίμηση με ρητή κρίση αυτής ότι κατά τη διενεργηθείσα διαγωνιστική διαδικασία δεν υποβλήθηκαν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, δεν υφίσταται υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής της ευχέρειας (βλ. 1325/2019 απόφαση ΕΣ, Τμήμα VI, (Στ' Διακοπών), Ε.Σ. Ε' Κλ. 468, 471/2018, πρβ. VI Τμ. 1345/2018, 2028/2017). Τέλος, έχει κριθεί (βλ. ΣΤΕ 3439/2014) ότι «προσφορά δεν απορρίπτεται αν ο διαγωνιζόμενος επικαλεσθεί και αποδείξει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ότι, ως εκ του τρόπου οργανώσεως της επιχειρησεώς του ή άλλων, ενδεχομένως, παραγόντων, δικαιολογείται το αναφερόμενο στην προσφορά του ύψος του διοικητικού κόστους. Η υποχρέωση δε να

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

δικαιολογηθεί το αναφερόμενο στην προσφορά κόστος είναι περισσότερο έντονη όταν είναι μηδενικό ή προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος που κατ' ουσίαν εξομοιούται προς μηδενικό.». (βλ. και ΔΕφΘες/νίκης 23/2021). Έτσι, προκύπτει εξ αντιδιαστολής ότι όταν το υπολογισθέν ποσό απέχει μακράν από το να είναι μηδενικό ή σχεδόν μηδενικό, τότε απομειώνεται η υποχρέωση ειδικής αιτιολόγησης του ύψους του διοικητικού κόστους, του κόστους αναλωσίμων και του εργολαβικού κέρδους, τα οποία άλλωστε εναπόκεινται στις επιχειρηματικές επιλογές του εκάστοτε διαγωνιζομένου.

27. Επειδή, εν προκειμένω ο παρεμβαίνων συμπεριέλαβε στην προσφορά του ποσό 11 ευρώ ως μηνιαίο διοικητικό κόστος, το οποίο, δεν είναι μηδενικό και η αναθέτουσα αρχή θεώρησε εύλογο καθώς ανέδειξε αυτόν προσωρινό ανάδοχο. Ωστε, η αναθέτουσα αρχή, κατ' ενάσκηση της διακριτικής της ευχέρειας, νομίμως δεν ζήτησε διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος, κρίνοντας *prima facie* ότι η προσφορά του δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Περαιτέρω, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος προβάλλει αόριστος κι αναπόδεικτος καθώς ο τελευταίος ισχυριζόμενος ότι: *«τυγχάνει πρόδηλο το γεγονός ότι, το δηλούμενο ποσό διοικητικού κόστους, που έχει περιλάβει η προσωρινή ανάδοχος στην οικονομική της προσφορά, είναι τόσο μικρό που είναι αδύνατο να καλύψει τα παρακάτω ποσά που περιλαμβάνονται κατ'ελάχιστο στο διοικητικό κόστος καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο και την εκτέλεση του έργου ζημιογόνα»* ουδόλως επεξηγεί/ αναλύει/εξειδικεύει με συγκεκριμένες αιτιάσεις και υπολογισμούς για ποιον λόγο το ανωτέρω ποσό οδηγεί σε ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και ποια είναι τα ποσά στα οποία θα έπρεπε να ανέρχεται το κόστος για αναλώσιμα, έκδοση εγγυητικής κλπ με βάση τις περιστάσεις της συγκεκριμένης σύμβασης. Επιπλέον οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος δεν εδράζονται σε συγκριτικά, ιστορικά και διαχρονικά στοιχεία επί αντίστοιχων συμβάσεων παρόμοιων απαιτήσεων και επί των κρατούντων στην αγορά δεδομένων, αλλά στηρίζονται στην ανωτέρω αυθαίρετη κρίση. Άλλωστε έχει κριθεί ότι *«εφόσον εταιρία είχε συμπεριλάβει στην οικονομική της προσφορά αν και ιδιαίτερα χαμηλό πάντως θετικό εργολαβικό κέρδος, ενόψει του ότι η διαμόρφωση του ύψους του (αφού τα προσδιοριστικά τούτου στοιχεία δεν καθορίζονται στο νόμο) ανάγεται στον τρόπο άσκησης της επιχειρηματικής*

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

δραστηριότητας του διαγωνιζομένου και σχετίζεται με το βάρος του επιχειρηματικού του κινδύνου ως προς τη διαμόρφωση του ύψους του, πρέπει να ερευνάται κατά περίπτωση.» Εν προκειμένω δε ο παρεμβαίνων ισχυρίζεται ότι η έδρα της εταιρείας βρίσκεται σε χώρο που ανήκει στη νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρείας και το ενοίκιο που καταβάλλει είναι το χαμηλότερο τεκμαρτό που ορίζει ο νόμος. Επίσης, ότι η νόμιμος εκπρόσωπος του παρεμβαίνοντος είναι και τεχνικός ασφαλείας και, περαιτέρω, ότι δεν απαιτείται η ύπαρξη γιατρού ασφαλείας, γιατί δεν έχει προσωπικό άνω των 50 ατόμων. Η γραμματειακή υποστήριξη γίνεται από τους εταίρους της εταιρείας. Πέραν αυτού ισχυρίζεται ότι μπορεί να εκδώσει εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε να μην επιβαρυνθεί με έξοδα. Συνεπώς, ο παρών λόγος της προσφυγής πρέπει ν'απορριφθεί.

26. Επειδή, περαιτέρω, όπως κι ανωτέρω, ήδη, εκτέθηκε, από την συνδυασμένη ερμηνεία κι εφαρμογή των άρθρων 2.4.3, 2.4.6 της διακήρυξης και του ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ-Τεχνικές προδιαγραφές -ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ προκύπτει ότι, οι υποψήφιοι ανάδοχοι οφείλουν, μεταξύ άλλων, επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς τους, να αποδεικνύουν με την τεχνική τους προσφορά ότι : *«τα απολυμαντικά προϊόντα να είναι εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων και να φέρουν αριθμό άδειας κυκλοφορίας τους. Για τα απορρυπαντικά με απολυμαντική δράση απαιτείται η προσκόμιση βεβαίωσης για την καταχώρηση τους στο Μητρώο Απορρυπαντικών και Καθαριστικών Προϊόντων του Γενικού Χημείου του Κράτους και άδεια κυκλοφορίας από τον Ε.Ο.Φ. για την απολυμαντική τους δράση».*

28. Επειδή, σύμφωνα με την Αριθ. Υ1β/ οικ.7723 ΦΕΚ Β`961 Κυκλοφορία απολυμαντικών χώρου, ΦΕΚ Β 961 1994 « `Αρθρο 3 ΑΔΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ»: Η κυκλοφορία των απολυμαντικών προϊόντων, μεταξύ των οποίων και τα απολυμαντικά που περιέχουν απορρυπαντικές ουσίες, επιτρέπεται μόνο ύστερα από άδεια που χορηγεί ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ) βάσει γνωμάτευσης του Επιστημονικού Συμβουλίου Εγκρίσεων.[...] «`Αρθρο 6 ΛΗΞΗ ΙΣΧΥΟΣ & ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ» 1. Η άδεια κυκλοφορίας λήγει με την πάροδο πέντε (5) ετών

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

από την χορήγησή της εκτός εάν προηγουμένως έχει ζητηθεί η ανανέωσή της σύμφωνα τις διατάξεις της παρ. 2. 2. Για την ανανέωση της άδειας κυκλοφορίας ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στον ΕΟΦ τρεις (3) τουλάχιστον μήνες πριν λήξει η παλαιά άδεια κυκλοφορίας σχετική αίτηση. Η ανανέωση της άδειας κυκλοφορίας ισχύει κάθε φορά για πέντε (5) χρόνια. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από τα πληροφοριακά στοιχεία και τα έγγραφα του άρθρου 3 της παρούσης. Τα στοιχεία που υποβάλλονται πρέπει να ανταποκρίνονται στο επίπεδο των επιστημονικών γνώσεων κατά το χρόνο που υποβάλλεται η αίτηση για ανανέωση της άδειας κυκλοφορίας. Για την μη έγκριση και μη ανανέωση της άδειας κυκλοφορίας ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 4 του Ν. 1965/91. Επειδή, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και όπως έχει κριθεί (βλ. ΑΕΠΠ 1003/2021), εάν έχει ζητηθεί εγκαίρως η ανανέωση της αδειας κυκλοφορίας του προϊόντος το προϊόν δύναται να κυκλοφορεί κανονικά στην αγορά και μετά την πάροδο των πέντε ετών από τη χορήγησή της.

29. Επειδή, εν προκειμένω ο παρεμβαίνων δήλωσε ότι πληροί τη σχετική απαίτηση της διακήρυξης απαντώντας θετικά στον ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ, παραπέμποντας προς τεκμηρίωση αυτής στην τεχνική προσφορά και στον φάκελο «ΥΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ». Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του εγγράφου «ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ» του παρεμβαίνοντος, όπως και από τον φάκελο «ΥΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ» το προσφερόμενο στον υπό κρίση διαγωνισμό είδος είναι το .... Αναφορικά δε με το προσφερόμενο προϊόν και προς τεκμηρίωση της απαίτησης της διακήρυξης για την ύπαρξη άδειας κυκλοφορίας σε ισχύ, ο παρεμβαίνων στον «ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ» παρέπεμψε στην άδεια ΕΟΦ: Α.Π.57455 /2-9-2015, ομοίως δε στην ίδια άδεια παρέπεμψε και με τον «ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ», την οποία προσκόμισε στον φάκελο «ΥΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ». Πλην, όμως, η εν λόγω άδεια που προσκόμισε ο παρεμβαίνων, η οποία εκδόθηκε στις 2-09-2015 ρητώς αναγράφει ως ημερομηνία λήξης την 31-12-2020. Ο δε παρεμβαίνων με την παρέμβασή του προς αντίκρουση του ισχυρισμού του προσφεύγοντος ότι δεν απέδειξε με τα έγγραφα της τεχνικής προσφοράς του την ύπαρξη άδειας κυκλοφορίας σε ισχύ, εκδοθείσας από τον ΕΟΦ, για το προσφερόμενο είδος,

Αριθμός Απόφασης: Σ950/2022

ισχυρίστηκε, χωρίς να προσκομίζει κανένα αποδεικτικό μέσο, ότι είχε υποβληθεί εμπρόθεσμα αίτηση για την ανανέωση αυτής, η οποία και ανανεώθηκε με την την υπ' αριθμ. πρωτ. ... απόφαση του Ε.Ο.Φ., με την οποία παρατάθηκε η άδεια του συγκεκριμένου απολυμαντικού προϊόντος έως 31/12/2025. Πλην, όμως, όπως προκύπτει από την επισκόπηση και αντιπαραβολή των στοιχείων της προσκομισθείσας με την τεχνική προσφορά του παρεμβαίνοντος άδειας κυκλοφορίας με ΕΟΦ: Α.Π ... και την επικαλούμενη με την παρέμβασή του υπ' αριθμ. πρωτ. 59622/7-7-2021 τοιαύτη, την οποία απέστειλε στην ΕΑΔΗΣΥ ο ΕΟΦ κατόπιν σχετικού ερωτήματος, αφορούν δύο διαφορετικά προϊόντα, ήτοι η υποβληθείσα με την προσφορά άδεια δεν αφορά το προσφερόμενο είδος αλλά το είδος ... με κωδικό προϊόντος ... ενώ η επικαλούμενη με την παρέμβασή του αφορά το προσφερόμενο είδος με κωδικό .... Συνεπώς, ο παρεμβαίνων, ως βάσιμα ισχυρίζεται ο προσφεύγων ουδόλως απέδειξε με την προσφορά του ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής αυτής διέθετε για το συγκεκριμένο προσφερόμενο είδος άδεια κυκλοφορίας σε ισχύ κι, επομένως, η προσφορά του έπρεπε ν' απορριφθεί κατά δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής. Συνεπώς, ο λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

31. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή. Επίσης, πρέπει ν' απορριφθεί η ασκηθείσα παρέμβαση.

32. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη πρέπει να επιστραφεί το καταβληθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς.

Δέχεται την προσφυγή κι ακυρώνει την προσβαλλομένη κατά το σκέλος αυτής με το οποίο έγινε δεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα ... και «....» σύμφωνα με το σκεπτικό.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε κι αποφασίστηκε στις 24-06-2022 και εκδόθηκε αυθημερόν στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΚΑΝΑΒΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ

α/α ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΛΑΣ